

Overzicht aanpak jeugdcriminaliteit

Onderwerp	Voortgang	
1. Meer maatwerk bij vrijheidsbeneming en nazorg		
1.1 Vrijheidsbeneming op maat	Kleinschalige Voorziening Justitiële Jeugd (KVJJ)	Er zijn inmiddels KVJJ-locaties in: • Amsterdam (sinds 2016) • Cadier en Keer (KVJJ-Zuid, sinds 2 april 2020) • Groningen stad (KVJJ-Noord, sinds 1 januari 2021) In de regio's Rotterdam-Rijnmond en Den Haag starten medio 2021 KVJJ's. Om het proces voor passende plaatsing van jongeren in de KVJJ's te verbeteren is het Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrechtketen (LIJ) aangepast. Alle KVJJ's werken samen met lokale (zorg)aanbieders van jeugdhulp, samenwerkingsverbanden en gemeenten.
	Forensisch Centrum Jeugd (FCJ)	• Er lopen momenteel diverse FCJ-pilots om de omvorming van JJI naar FCJ tot stand te brengen. • De beleidsontwikkelingen vanuit Vrijheidsbeneming op Maat (VOM) worden bestendigd in het in voorbereiding zijnde wetsvoorstel herziening tenuitvoerlegging jeugdsancties. In dit wetsvoorstel worden naast juridische grondslagen voor de strafrechtelijke kleinschalige voorziening ook bepalingen over de rechtspositie van jeugdigen in een KVJJ opgenomen. Dit wetsvoorstel zal naar verwachting in het najaar van 2021 in consultatie worden gegeven.
1.2 Sluitende aanpak nazorg		• Er is een landelijk team ingesteld. • In bijna alle regio's zijn met ondersteuning van het landelijke team werkafspraken gemaakt door ketenpartners over sluitende aanpak nazorg en zorgvuldige informatie-uitwisseling. • Uitgangspunt bij deze werkafspraken is dat zo veel mogelijk de direct bij de jeugdige betrokkene professional gezamenlijk afspraken maken met de jeugdige zelf en diens ouders (of anderen uit zijn of haar netwerk) en dat daarbij goed wordt aangesloten bij de regionale of lokale zorgstructuur. De werkafspraken zien ook toe op een zorgvuldige omgang met persoonsgegevens van de jeugdige. • Bij deze werkafspraken is er een vaste verbinding met de gemeente. Hierdoor is geen behoefte aan een extra functionaris in de vorm van een nazorgregisseur. • We volgen de RIO pilot (Re-integratie Officier) voor jongvolwassenen met een nazorgregisseur om aangesloten te blijven op dit gebied.¹ • Waar nodig worden minderjarige plegers van HIC-delicten in deze pilot meegenomen. • In oktober 2020 is er een landelijke conferentie gehouden om na te gaan wat de stand van zaken is met de aanpak van nazorg jeugd en welke verbeteracties nog nodig zijn.

¹ In deze pilot wordt gewerkt aan een integrale maatwerkaanpak voor plegers van High Impact Crimes (HIC-delicten) tussen 18-27 jaar met problemen op meerdere leefgebieden zoals huisvesting, zorg, schulden en scholing of werk. De pilot is gestart in 2019 en loopt in de gemeenten Arnhem, Dordrecht, Haarlemmermeer en Leidschendam-Voorburg. De laatste twee zijn tevens onderdeel van het projectenlab *Koers en Kansen* voor de sanctie uitvoering.

1.3 Verblijf in de politiecel		• De RSJ heeft advies uitgebracht over de periode van vrijheidsbeneming van een minderjarige.² De kern van het advies is dat zoveel mogelijk moet worden voorkomen dat een minderjarige in een politiecel terecht komt. Dit is ook het uitgangspunt van het landelijk geldende 'nee-tenzij' principe. • Met de ketenpartners wordt de laatste hand gelegd aan een landelijke werkwijze en afwegingskader voor beslismomenten in het proces van aanhouding tot en met het besluit tot in verzekeringstelling. De verwachting is dat de definitieve vaststelling daarvan medio september zal plaatsvinden. • Het wetsvoorstel Verzamelwet Justitie en Veiligheid 2021 voorziet erin dat voor het ophouden voor onderzoek elke geschikte plaats kan worden aangewezen. Dit wetsvoorstel is momenteel aanhangig voor advies bij de Afdeling advisering van de Raad van State en zal na advisering bij Uw Kamer worden ingediend
2. Beter aansluiten bij de ernst van het delict		
Pilot Reprimande door de politie		• Op 1 oktober 2020 zijn de politie en het OM, in samenwerking met Halt van start gegaan met de landelijke Pilot Reprimande voor de duur van één jaar. • De pilot betreft een nieuwe werkwijze voor aangehouden minderjarige first offenders van strafbare feiten met een bagatelkarakter. Het doel van de pilot is voorkomen dat deze minderjarigen in een nodeloos gejuridificeerd proces terecht komen dat gepaard gaat met vrijheidsbeneming en zodoende disproportioneel is in verhouding tot het delict. • De pilot wordt onderzocht door de Erasmus School of Law in opdracht van het WODC.
3. Sneller en consequenter reageren		
3.1 Nieuwe normen voor doorlooptijden		• De coronacrisis legt nog steeds grote druk op de (jeugd)strafrechtketen. Dit maakt dat de partners voor grote uitdagingen staan. Ondanks dit gegeven is er de afgelopen periode met grote inzet door de partners gewerkt aan het opstellen van meetpunten voor nieuwe normen. • In de komende tijd ga ik hier, met oog voor de werkdruk, samen met de ketenpartners verder vorm aan geven. • Er wordt gewerkt aan een datamonitor die inzicht biedt in de doorlooptijden en kan ondersteunen in sturing daarop.³ • De ambitie is de nieuwe normen gereed te hebben in de loop van 2022.
3.2 Strenger controleren	Elektronische monitoring	• De elektronische monitoring voorkomt dat jongeren lang(er) in een JJI verblijven. • Bij jeugdige justitiabelen wordt elektronische monitoring steeds vaker overwogen. • We zien een toename van het aantal aansluitingen. • Ongeveer 23% van alle enkelband aansluitingen betreft jeugdigen. • Er is nieuw en aanvullend voorlichtingsmateriaal

² Kamerstukken II 2019/20, 28 741, nr. 75.

³ Dit factsheet wordt uw Kamer jaarlijks aangeboden. Op pagina 20 van de factsheet strafrechtketenmonitor 2020 is de doorlooptijd in de jeugdstrafrechtketen te zien volgens de zogenoemde Kalsbeeknormen.

		gemaakt voor zowel professionals als jongeren en hun ouders.
3.3 Tijdige inzet hulp en begeleiding		• De uitkomsten van het onderzoek naar jeugdhulp in strafrechtelijk kader hebben tot een aantal acties geleid.⁴ • Zo wordt de regionale inkoop en bovenregionale afstemming bij gespecialiseerde jeugdhulp waaronder die in strafrechtelijk kader nadrukkelijk meegenomen in het Wetvoorstel verbetering beschikbaarheid zorg voor jeugdigen. • Ook is er een Leergang inkoop Jeugdhulp in strafrechtelijk kader voor gemeenten ontwikkeld. Dit jaar zal (met financiële ondersteuning vanuit JenV) landelijke begeleiding en (boven)regionale ondersteuning worden aangeboden aan gemeenten. • Via de Raad voor de Kinderbescherming wordt in beeld gebracht of en in elke regio een structuur is vastgelegd waarbinnen de inkoop van jeugdhulp in strafrechtelijk kader wordt afgestemd. Daarbij wordt ook nagegaan of die structuur werkt, of er een escalatiemodel bestaat richting het Arrondissementaal Platform Jeugd, dan wel dat er een andere verbinding is. • Tenslotte krijgt de beschikbaarheid van jeugdhulp in strafrechtelijk kader ook een plaats in de verbeteraanpak en de doorbraakaanpak (n.a.v. een inspectieonderzoek) via de accounthouders GI.
4. Meer interventiemogelijkheden		
4.1 Verplicht financieel toezicht		• De Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ) heeft geadviseerd over de wenselijkheid van nieuwe wetgeving voor financieel toezicht in het strafrechtelijk kader. Daarnaast heeft het WODC onderzoek gedaan naar de bestaande mogelijkheden voor verplicht financieel toezicht, zowel voor jongeren als volwassenen. Op 29 maart jl. heb ik u mijn reactie op beide rapporten aangeboden.⁵ • Daarnaast is in het najaar van 2020 een tweejarige pilot gestart gericht op jongeren die tussen hun 12e en hun 18e een strafbaar feit hebben gepleegd en waarbij een vorm van financieel toezicht een oplossing kan bieden. Op dit moment zijn de eerste deelnemers gestart met een traject om te werken aan schuldenproblematiek en meer financieel inzicht.
4.2 Aanpak jonge cyberdelinquenten		• Op basis van het wetenschappelijk onderzoek en geanalyseerde zaken bij de Raad voor de Kinderbescherming is het LIJ aangepast voor deze doelgroep.⁶ • Voor jeugdige cyberdaders is het project Hack_Right ontwikkeld. Dit omvat meerdere interventies die op dit moment worden doorontwikkeld op basis van wetenschappelijke kennis over effectief beïnvloeden. Vervolgens zal de toepassing en effectiviteit van deze interventies ook worden geëvalueerd. Ook wordt Hack_Right voorgelegd aan de Erkenningscommissie Justitiële interventies.⁷

⁴ *Jeugdhulp in strafrechtelijk kader* (knelpunten in de advisering en tenuitvoerlegging en eerste oplossingsrichtingen) AEF (1 mei 2020).

⁵ Kamerstukken II 2020/21, 35570VI, nr. 103.

⁶ Kamerstukken II 2019/20, 28 684, nr. 595.

⁷ Hack_Right is een alternatief of aanvullend straftraject voor jongeren (12-23 jaar) die voor een eerste cyberdelict worden veroordeeld. Het doel van Hack_Right is om recidive te voorkomen en het talent van

		• Uit het uitgevoerde onderzoek blijkt dat ook bestaande interventies kunnen worden ingezet bij deze dadergroep, maar dat aanpassingen moeten worden gedaan om rekening te kunnen houden met de responsiviteit van deze jongeren binnen een online context. De bestaande leerstraf Tools4U is inmiddels al geschikt gemaakt voor online daders. Verder is de interventie 'Ken je grens' voor jongeren die off- of online seksueel gedrag hebben laten zien, onlangs erkend door de Erkenningscommissie Justiele Interventies. • Het eerste deel van de cybercrimecampagne 'je bent een klik verwijderd van cybercrime' was een groot succes. Voor 2020 was het tweede deel van de campagne gepland. De coronapandemie heeft deze planning echter doorkruist. De scholen werden gesloten waardoor is besloten tot uitstel van de campagne. • Daarom is in de maanden april en mei 2020 online een korte flitscampagne uitgevoerd. • In de periode eind september tot medio november 2020 (week van de mediawijsheid, Europese cybersecuritymaand, codeweek) is een start gemaakt met het tweede deel van de campagne en door hernieuwde sluiting van de scholen vanwege de coronapandemie is dit vervolgd vanaf maart 2021. • Het tweede deel van de campagne voor jonge, potentiële hackers is bedoeld om hen meer bewust te maken van de risico's en consequenties. Omdat het (sociale) leven van jongeren zich voor een groot deel afspeelt op school is gekozen om ons te richten op het onderwijs. Daarin is gewerkt met Framed, een mobiele game die het normale schoolleven van tieners verandert in een spannend verhaal over cybercrime en waarin de jongere zelf de hoofdrol speelt.⁸ • Daarnaast is aan promotie richting scholen gedaan via mediaplatform PrimaOnderwijs. Tevens is ondersteunende communicatie gedaan door het politienetwerk van wijkagenten dat zich richt op scholen en partners zoals onderwijsnetwerken (Kennisset, Stichting School en Veiligheid) en gemeenten. • Het lesprogramma Framed is tot nu toe door meer dan 760 scholen aangevraagd. Deze scholen hebben aangegeven het lesprogramma te willen gebruiken voor in totaal ruim 116.500 leerlingen (gedurende het gehele schooljaar). • Met behulp van Google Analytics kan worden vastgesteld hoe vaak Framed is gespeeld en wat de gemiddelde speelduur is geweest in de periode september (start van de communicatie) tot en met maart. Duidelijk zichtbaar is dat de campagne goed aangeslagen is. Ook tijdens de sluiting van de scholen is Framed toch door scholen ingezet, zij het op beperkte schaal. • Een volledig overzicht van de integrale aanpak van cybercrime wordt eind juni aan uw Kamer aangeboden.
4.3 Herstelrecht		• Om ervoor te zorgen dat jeugdstrafzaken die zich

jongeren verder te ontwikkelen binnen de kaders van de wet. Dit project is onderdeel van het projectenlab *Koers en kansen* voor de sanctie uitvoering.

⁸ Elke beslissing van de jongere verandert de verhaallijn en de uitkomst van de game. Na het spelen van Framed vindt een klassikaal nagesprek plaats over wat online de norm is, wat ethisch juist is, waar de grens ligt van strafbaar gedrag en wat hiervan de consequenties kunnen zijn.

		lenen voor mediation in strafzaken daar ook terecht komen, zijn er (naast de eerder aan u gecommuniceerde⁹ inzet van de Raad voor de Kinderbescherming) pilots gestart in Oost-Brabant en Noord-Holland. Door zaken eerder in het proces aan te melden voor mediation beogen de pilot de inzet van mediation in jeugdstrafzaken te verhogen. • Onderzocht wordt hoeveel jeugdstrafzaken zich in potentie lenen voor mediation in jeugdstrafzaken. Dit is een eerste stap om te kunnen borgen dat de groeipotentie van de ambities ook in de toekomst financieel gedekt kan worden. • In het kader van de Innovatiewet Strafvordering zal één van de pilotprojecten over de wijze waarop mediation kan plaatsvinden na aanvang van het onderzoek op de terechtzitting, worden ingezet voor de doelgroep jeugd en adolescenten.
4.4 Halt voor jongvolwassenen		• De pilot <i>Halt voor jongvolwassenen</i> (Halt 18+) is verlengd in afwachting van besluitvorming op basis van de proces- en productevaluatie van het Verwey-Jonker Instituut onder begeleiding van het WODC. De evaluatie wordt deze zomer verwacht. • Dan zal besluitvorming plaatsvinden over het al dan niet codificeren van Halt voor jongvolwassenen die voor het eerst een licht vergrijp plegen, nog naar school gaan, bij hun ouders wonen en/of een licht verstandelijke beperking hebben.
5. Overige onderwerpen		
Aanpak jeugdgroepen/fluide netwerken		• De minister heeft onderzoek laten doen naar verbetermogelijkheden van de bestaande aanpak. Dit heeft geleid tot aanbevelingen aan de betrokken partijen op het gebied van o.a. het inspelen op het fluïde karakter van groepen en netwerken, de online-aanwezigheid partijen, de wijze waarop de groepsscan van de politie wordt gebruikt, en de wijze waarop sterker ingezet kan worden op vroegsignalering. • Daarnaast worden middelen ontwikkeld die de praktijk moeten ondersteunen bij het inrichten van samenwerking en gegevensuitwisseling, namelijk een uitgebreider modelconvenant met juridische onderbouwing, een bijbehorend stroomdiagram met daarin de stapsgewijze gegevensuitwisseling, en een informatiematrix met per fase en per partij de voor hen benodigde informatie. • De resultaten van dit onderzoek zijn op 18 mei jl. aan een begeleidingscommissie van de betrokken partijen aangeboden. Momenteel worden waar mogelijk de aanbevelingen toegepast en worden ondersteunende materialen uitgewerkt.
Jongeren met licht verstandelijke beperking		• De tool 11VB helpt mensen die omgaan met jongeren of ze slachtoffer zijn van loverboy. • Er is een praatplaat voor jongeren met een LVB ontwikkeld, wanneer ze voor een strafbaar feit zijn aangehouden.¹⁰ • De Raad van de Kinderbescherming en Stichting Halt zijn uitgerust met SCIL, een instrument om het vermoeden van een LVB mee vast te kunnen stellen. • Ook zijn er communicatiemiddelen, zoals de talk2me

⁹ Kamerstukken II, 2020/21, 29 279, nr. 633.

¹⁰ [Je wordt verdacht van een strafbaar feit | Brochure | Rijksoverheid.nl](#)

		kaarten, en handreikingen ontwikkeld waarmee professionals uit de strafrechtketen beter met mensen met een LVB om kunnen gaan.
Stop-reactie		• De Stop-reactie bestond uit een aantal elementen: a. de afname van een signaleringsinstrument en anderszins achterhalen van problematiek bij het kind, b. betrokkenheid van ouders, c. een leeractiviteit, d. mogelijk een excuus aanbieden en e. indien van toepassing doorverwijzing naar hulpverlening. • Het WODC heeft destijds een plan- en procesevaluatie gedaan. Daarin is gesteld dat de algemene doelstellingen recidivevermindering en het specifieke doel gedragsverandering te hoog gegrepen waren en dat onduidelijk was of de Stop-reactie zich richtte op risico- en beschermende factoren die bij 12-minners de kans op een criminele carrière vergroten. • Op grond van de bevindingen uit WODC-onderzoek is geconcludeerd dat de Stop-reactie niet veelbelovend was om herhaling van grensoverschrijdend gedrag van kinderen te voorkomen. Er bleek onder meer dat aan te veel algemeen werkzame factoren van effectieve interventies niet tegemoet werd gekomen. • Werkzame elementen van de Stop-reactie worden in min of meer gelijke vorm al toegepast in de huidige preventieve aanpak van 12-minners: • Ad a. Uit de procesevaluatie van de Stop-reactie bleek dat er geen risico- en beschermende factoren waren geëxpliciteerd waarop de aanpak werd gericht. Gedragsinterventies die nu beschikbaar zijn voor 12-minners passen risicosignalering toe die wel is gebaseerd op concrete risico- en beschermende factoren voor crimineel gedrag. De invulling van de interventie is in die gevallen gebaseerd op de factoren die onder meer uit het signaleringsinstrument volgen. Het signaleren van opvoedproblemen en eventuele psychische of gedragsproblemen bij kinderen vindt daarnaast natuurlijk plaats via ouders, school en welzijnswerk. • Ad b. Huidige preventieve interventies betrekken ouders ook bij de uitvoering, bijvoorbeeld door middel van (tussen)evaluaties of door hen concreet te versterken in hun opvoedcompetenties door middel van gesprekken. Het inzetten van lichte opvoedingsondersteuning in een vrijwillig kader is half mei jl. onder de aandacht gebracht bij de aanbieding aan uw Kamer van de verkenning Jeugdcriminaliteit en Opvoeding.¹¹ Het advies uit de verkenning luidt onder meer dat moet worden ingezet op betere opvoedingsondersteuning in een vrijwillig kader zodat (herhaald) crimineel gedrag kan worden voorkomen. • Ad c. Leeractiviteiten beoogden een gesprek over normen en waarden op gang te brengen. Huidige interventies als BASTA! en Alleskidzzz maken gebruik van huiswerkopdrachten, naast instrumenten die ter plekke met de begeleider worden ingezet. • Ad d. Aangezien de huidige aanpak van 12-minners is

¹¹ Kamerstukken II 2020/2021, 28741, nr. 79.

		geënt op de preventie van grensoverschrijdend gedrag en geen reactieve aanpak is, is het aanbieden van excuses niet aan de orde als onderdeel van de aanpak. • Ad e. In de huidige preventieve aanpak wordt waar nodig ook doorverwezen naar hulpverlening.